

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อ
องค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่
จังหวัดนครราชสีมา

Application of Buddhadhamma Principles for Promoting Citizen's
Political Participation of Nonthonglang Subdistrict Administrative
Organization at Buayai District in Nakhonratchasima Province

พระมหาโกสินทร์ สิริปัญโญ (ภูมิไธสง)

Phramaha Kosin Siripunkho (Poomthaisong)

พระมหานรินทร์ สุรปัญโญ (เอมพันธ์)

PhramahaNarin Surapunkho (Emphan)

ไพฑูรย์ มาเมือง

Phaitoon Mamuangt

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

Master of Political Science

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail : kosinpoomthaisong@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 31 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 4 สิงหาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 11 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที เทส ค่าเอฟเทส และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า 1. พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) จำแนกเป็นรายด้านดังนี้ คือ ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.30$) ด้านการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.19$) ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 4.19$) และด้านการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.93$) ตามลำดับ 2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3. ผลการวิเคราะห์การนำเสนอ พบว่า 1) ด้านฉันทะ ประชาชนมีความพอใจยินดีที่จะบริหารจัดการท้องถิ่น 2) ด้านวิริยะ ความมุ่งมั่นผลักดันพยายาม 3) ด้านจิตตะ ความตั้งใจติดตาม นักการเมืองท้องถิ่นควรมีการรายงานผลที่ชัดเจนและเป็นระบบ 4) วิมังสา การพิจารณาไตร่ตรองใคร่ครวญ

คำสำคัญ : ประชาชน, การมีส่วนร่วม, การเมือง

ADSTRACT

The research on “Application of Buddhist principles to promote political participation of people in the administrative organization of Non Thong Lang Subdistrict Administrative Organization, Bua Yai District, Nakhon Ratchasima Province” has the following research objectives: 1) To study the level of application of Buddhist principles. Dhamma to promote the political participation of the people in the administrative organization of the Non Thonglang Subdistrict Administrative Organization. 2) To compare the opinions of the people towards the application of Buddhist principles to promote the political participation of the people in the organization. Administration of the Non Thonglang Subdistrict Administrative Organization Classified according to personal factors and 3) to present the application of Buddhist principles to promote political participation of citizens to the administrative organization of the Non Thonglang Subdistrict Administrative Organization. By applying the principles of Buddhism The research method is a combined research method. Qualitative research and quantitative research The tools used were questionnaires and interviews. Data were analyzed by finding frequency, percentage, mean, and standard deviation. Hypotheses were tested by testing the t-test and f- test and data were analyzed descriptively.

Findings of the research were as follows: 1. It was found that the overall level was at a high level ($\bar{X} = 4.14$), classified into areas as follows: receiving benefits ($\bar{X} = 4.30$), operations ($\bar{X} = 4.19$), monitoring and evaluation ($\bar{X} = 4.19$), and decided ($\bar{X} = 3.93$) respectively 2. The results of the comparative analysis found that students of different genders had no different opinions. As for people with different ages, education, occupations, and incomes There are different opinions. With statistical significance at the 0.05 level, the research hypothesis was therefore accepted. 3. The results of the analysis of the presentation found that 1) on the consensus side, people are satisfied and willing to manage local areas; 2) on the perseverance side, determination to

push for effort; 3) on the chitta side, determination to follow up. Local politicians should report results clearly and systematically. 4) Vimansa, consideration and deliberation.

Keywords: citizens, participation, politics

บทนำ

ในประเทศที่มีระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานนอกเหนือไปจากสิทธิเสรีภาพความเสมอภาคแล้ว ในกฎหมายรัฐธรรมนูญจะให้หลักประกันการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ ไว้ เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมตัดสินใจ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมในการปฏิบัติทางการเมือง ร่วมในการเฝ้าการติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองและนักการเมือง ในบางประเทศมีกฎหมายกำหนดให้ประชาชนสามารถถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้โดยการแสดงประชามติ (ทิพาภักดิ์ เจตจำนงดีตระกูล, 2550, 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยเป็นอย่างมากประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอันทันสมควรที่จะร่วมกันดูแลรักษาในประชาธิปไตยของตนเอง นับแต่เกิดเหตุการณ์ รัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ประชาชนมีความตื่นตัวในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นอย่างมากจึงนำทำการศึกษาดังนี้ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนหลังจากมีการเลือกตั้งในปี พ.ศ. ๒551 มีประชาชนจำนวนมากที่ออกมาเรียกร้องในการมีส่วนร่วมทางการเมือง มากขึ้น และประชาชนทั่วไปเริ่มให้ความสำคัญและสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นเห็นได้จากการออกมาเรียกร้องการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งประเทศ ที่ออกมาชุมนุมตามสถานที่ต่าง ๆ มีการจัดการปราศรัย และร่วมชุมนุมต่าง ๆ เกิดขึ้น (สรพล น้อยเขียวชาญ, 2553, 1-2)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งการแสดงประชามติหรือแม้แต่ในฐานะประชาชนผู้คอยเอาใจใส่ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนของตนในองค์กรการเมือง การปฏิบัติหน้าที่ของประชาชนในลักษณะต่าง ๆ เช่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อันเป็นพื้นฐานของพฤติกรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ตลอดจนเกิดความสำนึกในสำคัญของสิทธิและหน้าที่ทางการเมืองและเกิดความตื่นตัวที่จะใช้สิทธิทางการเมืองหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง ด้วยความรับผิดชอบต่อผลประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นเรื่องสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างยิ่ง (อดิศักดิ์ หวังจิตต์, 2550, 1-2)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองกลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา เป็นอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ศึกษามาเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
- 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- 3) เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหางานวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา” ประกอบไปด้วย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง หลักอิทธิบาท 4 ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดขอบเขตด้านตัวแปรแบ่งออกเป็น 2 คือ

1. ตัวแปรอิสระ คือปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ และหลักอิทธิบาท 4 (มม. (ไทย) 13/247/692) ได้แก่ 1) ฉันทะ 2) วิริยะ 3) จิตตะ 4) วิมังสา
2. ตัวแปรตาม คือการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการดำเนินงาน 3) ด้านการรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการติดตามและประเมินผล (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2541, 59)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้กำหนดการศึกษาวิจัยเฉพาะในตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแบ่งการปกครองออกเป็นสามขนาด ประกอบไปด้วย 1) หมู่บ้านขนาดเล็กคือ หมู่ 15 บ้านชัยเจริญ 2) หมู่บ้านขนาดกลางคือ หมู่ บ้านโนนทองหลาง 3) หมู่หมู่บ้านขนาดใหญ่ คือหมู่ 4 บ้านหนองนาโคก ซึ่งอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลางเพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ต่อไป

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการวิจัยเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2565 ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2567 รวมเป็นระยะเวลา 22 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview)

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนาในอำเภอบัวใหญ่ จำนวน 2 รูป 2) นักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 5 คน 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 รูปหรือคน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยคัดเลือกหมู่บ้านที่อยู่ในตำบลโนนทองหลาง ใช้วิธีการจับฉลากตัวแทนแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งมีอยู่สามขนาด ผู้วิจัยได้เลือกหมู่บ้านขนาดเล็กคือ หมู่ 15 บ้านชัยเจริญประชากร 388 คน หมู่บ้านขนาดกลางคือ หมู่ 1 บ้านโนนทองหลาง 503 คน หมู่บ้านขนาดใหญ่ หมู่ 4 บ้านหนองนาโคก 1,061 คน รวมทั้งหมด 1,952 คน ในการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างโดยโปรแกรมคำนวณกลุ่มประชากรตัวอย่างทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967, 110)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, $S.D.=0.61$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=4.30$, $S.D.=0.76$) ด้านการดำเนินงาน ($\bar{X}=4.19$, $S.D.=0.69$) ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X}=4.19$, $S.D.=0.69$) และด้านการตัดสินใจ ($\bar{X}=3.93$, $S.D.=0.76$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลากิจการทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนนักเรียนที่มีอายุ และการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลากิจการทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาทธรรม พบว่า 1) ด้านการตัดสินใจ ผู้นำทางการเมือง

ในพื้นที่ควรมีการส่งเสริมการศึกษาและการสอนเนื้อหาธรรมะให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานของพวกเรา 2) ด้านการดำเนินงาน การดำเนินงานและปฏิบัติตามแผนการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความเป็นระบบและมีการวางแผนอย่างรอบคอบ 3) ด้านการรับผลประโยชน์ องค์การบริหารส่วนต่าง ๆ ควรมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การเป็นประจำ โดยจัดทำเป็นประกาศขององค์การ ทั้งนี้ทางองค์การได้มีการดำเนินการและรายงานในหลายด้าน เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นต้น 4) นักการเมืองท้องถิ่นควรมีระบบในการตรวจสอบที่เป็นระบบที่เปิดเผยและโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนและผู้สนใจสามารถติดตาม และเข้าใจขั้นตอนในกระบวนการตรวจสอบได้ง่าย ๆ เช่น การตรวจสอบโครงการพัฒนาท้องถิ่นหรืองบประมาณท้องถิ่น ระบบในการตรวจสอบควรสามารถตรวจสอบและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลนี้มาวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลางานการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา” สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

พบว่า ระดับการการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มาก ($\bar{X}=4.15$, $S.D.=0.61$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=4.30$, $S.D.=0.76$) ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X}=4.19$, $S.D.=0.69$) ด้านการดำเนินงาน ($\bar{X}=4.19$, $S.D.=0.69$) และด้านการตัดสินใจ ($\bar{X}=3.93$, $S.D.=0.76$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ อภิปรายได้ว่า 1) ด้านการรับผลประโยชน์ ผู้นำทางการเมืองควรเสียสละสิ่งของต่าง ๆ และเวลา เปิดรับสิ่งของบริจาค จัดสรรงบประมาณ พิจารณาไตร่ตรองว่าสิ่งของบริจาคมั่นสมควรแก่ตนหรือไม่ 2) ด้านการติดตามประเมินผล ผู้นำท้องถิ่นมีการวินิจฉัยสาเหตุและระบุปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในงานอย่างชัดเจน 3) ด้านการดำเนินงาน กระตุ้นการเติบโตของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและมีการวัดผลและประเมินในการดำเนินงาน 4) ด้านการตัดสินใจ ผู้นำทางการเมืองควรปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของทางหน่วยงานราชการ พึงพอใจยินดี และเสียสละ เข้าร่วมการประชุมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จะเห็นได้ว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ใน 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระมหาณรงค์ ธมมเมธี (ศรีพันธุ์ม), 2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X}=4.21$) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X}=4.57$) และอยู่ในระดับมาก 1 ด้านคือ ด้านการติดตามตรวจสอบการ

เลือกตั้ง ($\bar{X}=4.08$) ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มี อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐาน 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองกลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

พบว่า จากการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองกลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มี เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองกลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี อายุต่างกัน การศึกษาต่างกัน อาชีพต่างกัน และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองกลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระมหาวรพงศ์ กุศลโย (มหาจันทร์), 2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการรถไฟฟ้ารางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการรถไฟฟ้ารางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการรถไฟฟ้าของเทศบาลนครขอนแก่นไม่แตกต่าง จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการรถไฟฟ้าของเทศบาลนครขอนแก่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟฟ้าของเทศบาลนครขอนแก่น

3. จากผลการวิเคราะห์การนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองกลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาทธรรม

พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองกลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาทธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, S.D.= 0.65) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านจิตตะ ความตั้งมั่นติดตาม ($\bar{X}=3.97$, S.D.= 0.68) ด้านวิริยะ ความมุ่งมั่นผลักดันพยายาม ($\bar{X}=3.95$, S.D.= 0.68) ด้านวิมังสา การพิจารณาไตร่ตรอง ($\bar{X}=3.93$, S.D.= 0.72) และด้านฉันทะ ความพอใจยินดี ($\bar{X}=3.78$, S.D.= 0.78) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ อภิปรายผลได้ว่า ด้านฉันทะ ความพอใจยินดี ผู้นำทางการเมืองอาจส่งเสริมการศึกษาและการสอนเนื้อหาธรรมะให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจ วิริยะ ความมุ่งมั่นผลักดันพยายาม มีการดำเนินงานและปฏิบัติตามแผนการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความเป็นระบบและมีการวางแผนอย่างรอบคอบ เช่น การสร้างโครงการและกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการเติบโต

ของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ด้านจิตตะ ความตั้งใจมั่นติดตาม ควรมีระบบในการตรวจสอบที่เป็นระบบที่เปิดเผยและโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนและผู้สนใจสามารถ ติดตามและเข้าใจขั้นตอนในกระบวนการตรวจสอบได้ง่าย ๆ ด้านวิมังสา การพิจารณาไตร่ตรอง ผู้นำทางการเมืองวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงาน ในขั้นตอนนี้อาจใช้เครื่องมือวิเคราะห์และการประเมินเพื่อให้อ้อมุมมีความน่าเชื่อถือและใช้ประโยชน์ได้ จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลวง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาทธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ณฐมน หมวกฉิม, 2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การบูรณาการหลักพุทธธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านฉันทะ (ความพึงพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) เยาวชนจะต้องได้รับข้อมูลที่เป็นจริง มีความคิด ความเชื่อ และทัศนคติที่ดี เพื่อจะได้เป็นแนวทางที่ดีต่อการสนับสนุนในระบอบประชาธิปไตย 2) ด้านวิริยะ (ความพากเพียรในสิ่งนั้น) เยาวชนต้องมีความเพียร มีเหตุมีผล มีความสนใจทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีถือว่าเป็นหน้าที่หลักของพลเมือง 3) ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) เยาวชนควรเคารพต่อกฎหมายและกติกาสังคม ควรมีวิสัยทัศน์เจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ควรได้รับการปลูกฝังที่ดีสร้างสรรค์มีจิตสำนึกที่ดีเพื่อเป็นพลเมืองที่ดี 4) ด้านวิมังสา (ความหมั่นสอดส่องเหตุผลของสิ่งนั้น) เยาวชนควรสนใจการเมือง เช่น ก่อนไปเลือกตั้ง เยาวชนต้องศึกษาว่า พรรคใดที่จะเหมาะสมต่อการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนในการบริหารประเทศ เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วต้องคอยหมั่นสอดส่องการทำงานเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อความผาสุกของคนในประเทศชาติ

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ (Body of knowledge) ที่ได้จากการศึกษาเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลวง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา” ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ซึ่งสามารถนำมาสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยปรับระบบตามค่าเฉลี่ยที่ได้ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้

1) ด้านการตัดสินใจ พบว่า การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน มีการเสริมสร้างองค์ความรู้ในการ แสดงออกทางการเมืองภายใต้กฎหมาย มีการแสดงออกทางการเมืองโดยไม่สร้างความแตกแยก มีการเปิดเวทีแสดงความคิดเห็นเพื่อปลูกฝังเยาวชนรุ่นใหม่ ให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ที่ถูกต้องสิทธิเสรีภาพ และ ความเสมอภาค เป็นหลักสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคม ดังนั้นผู้นำทางการเมืองควรมีความพอใจยินดีในการการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลวง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้ มีการจัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองอย่างเสรี มีการแก้ปัญหาเรื่องความแตกแยกทางการเมือง

ให้ชัดเจน มีการสร้างค่านิยมเรื่องการเมืองเป็นเรื่องของทุกคนและควรสนทนากันได้ มีการสร้างความรู้ความเข้าใจว่าเรื่องการเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัวและสำคัญกับทุกคน

2) ด้านการดำเนินงาน พบว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาในด้านมีส่วนร่วมการเมือง มีการให้ความรู้ต่อประชาชนถึงการเข้า ไปมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ใช่เรื่องเฉพาะกลุ่มบุคคล และควรเป็นของประชาชนทุกคน มีการจัดตั้ง หน่วยงานที่เป็นอิสระแยกออกจากหน่วยงานราชการเพื่อตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองภาค ประชาชน มีการให้ความรู้ถึงนโยบายและหลักการพัฒนาบ้านเมือง แล้วให้ประชาชนร่วมตรวจสอบ การทำงานได้ มีการสำรวจความคิดเห็น สร้างกลองร้องเรียน สร้างกลุ่มเฝ้าระวังจับตาการทุจริต จากองค์ความรู้ข้างต้น เป็นเรื่องของการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการไม่ มองการเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัว มองเรื่องของการเมืองเป็นเรื่องสำคัญต่อชีวิตเพราะการที่เลือกผู้แทน ประชาชนเข้าไปแล้วนั้น หากไม่มีหน่วยงานที่สามารถตรวจสอบได้ การคอร์รัปชัน ก็เกิดขึ้น และ หากมีการจัดตั้งหน่วยงานที่ไม่ขึ้นตรงกับราชการเป็น หน่วยงานภาคประชาชนที่สามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้ ดังนั้นผู้นำทางการเมืองควรมี มุ่งมั่นผลักดันพยายามในการการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัด นครราชสีมา ดังนี้ มีการจัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง มีการแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นทางการเมืองอย่างเสรี มีการแก้ปัญหาเรื่องความแตกแยกทางการเมืองให้ชัดเจน มีการสร้าง ค่านิยมเรื่องการเมืองเป็นเรื่องของทุกคนและควรสนทนากันได้ มีการสร้างความรู้ความเข้าใจว่าเรื่อง การเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัวและสำคัญกับทุกคน

3) ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า การเคารพสิทธิและความเป็นพลเมืองของผู้อื่น มีการให้ ความสำคัญแก่การเลือกตั้ง และออกไปใช้สิทธิ เลือกตั้งโดยพร้อมเพรียงกัน มีการแสดงออกทาง การเมืองในฐานะพลเมือง และต้องไม่ละเมิดผู้อื่น มีการศึกษาข้อเท็จจริงด้วยตนเอง โดยเน้นการเรียนรู้ การสอนเชิงวิพากษ์มากกว่าการเรียนการสอนใน ตารางแบบการท่องจำ มีการให้ความรู้ความเข้าใจ ต่อหน้าที่บทบาท และสิทธิต่าง ๆ ของการเป็น พลเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งการเป็น พลเมืองที่ดี มีส่วนทำให้ประเทศชาติ สังคม และชุมชน เจริญก้าวหน้า เกิดความสามัคคี เพราะต่างคน ต่างรู้หน้าที่ต่างรับบทบาท ไม่ละเมิดสิทธิของตนเอง ดังนั้นผู้นำทางการเมืองควรพิจารณาไตร่ตรองใน การการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้ มีการ แสดงออกตามหลักความเสมอภาค โดยไม่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีการยอมรับความคิดเห็น ของผู้อื่นที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน มีการเสริมสร้างองค์ความรู้ในการแสดงออกทางการเมือง ภายใต้อำนาจกฎหมาย มีการแสดงออกทางการเมืองโดยไม่สร้างความแตกแยก มีการเปิดเวทีแสดงความคิด เพื่อปลูกฝังเยาวชนรุ่นใหม่ ให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ที่ถูกต้อง

4) ด้านการติดตามประเมินผล พบว่า การจัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองอย่างเสรี มีการแก้ปัญหาเรื่องความแตกแยกทางการเมืองให้ชัดเจน มีการสร้างค่านิยมเรื่องการเมืองเป็นเรื่องของทุกคนและควรสนทนากันได้ มีการสร้าง ความรู้ความเข้าใจว่าเรื่องการเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัวและสำคัญกับทุกคน สังคมไทยมองการสนทนาทาง การเมืองเป็นเรื่องเฉพาะบุคคลเป็นเฉพาะกลุ่มบุคคล และเฉพาะฝักเฉพาะฝ่าย ไม่มีความจำเป็นกับ การดำรงชีวิตตามปกติ เพราะเป็นเรื่องไร้สาระและเมื่อมีการเปิดประเด็นการสนทนาขึ้นมาเมื่อใด มักจะตามมาด้วยการทะเลาะเบาะแว้งและแตกแยกทางความคิดจากกลุ่มอุดมการณ์ทางการเมืองหรือ

พรรคการเมืองที่ต่างกันพระพุทเจ้าต้องการทำให้ชุมชน และสังคมเข้มแข็งดังนั้นผู้นำทางการเมืองควรตั้งมั่นติดตามในการการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองหลาง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการเมือง มีการให้ความรู้ต่อประชาชนถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ใช่เรื่องเฉพาะกลุ่ม บุคคล และควรเป็นของประชาชนทุกคน มีการจัดตั้งหน่วยงานที่เป็นอิสระแยกออกจากหน่วยงานราชการเพื่อตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองภาคประชาชน มีการให้ความรู้ถึงนโยบายและหลักการพัฒนากองเมืองแล้วให้ประชาชนร่วม ตรวจสอบการทำงานได้ มีการสำรวจความคิดเห็น สร้างกลองร้องเรียน สร้างกลุ่มเฝ้าระวังจับตาการทุจริต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) ด้านการตัดสินใจ ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพึงพอใจยินดีที่จะบริหารจัดการท้องถิ่นให้เป็นธรรมและเป็นศักยภาพ โดยการดำเนินงานตามหลักความโปร่งใสและการเสริมสร้างความเท่าเทียมกัน

1.2) ด้านการดำเนินงาน ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลสร้างโครงการและกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการเติบโตของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ

1.3) ด้านการรับผลประโยชน์ ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การเป็นประจำ โดยจัดทำเป็นประกาศขององค์การ ทั้งนี้ทางองค์การได้มีการดำเนินการและรายงานในหลายด้าน เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม เป็นต้น

1.4) ด้านการติดตามและประเมินผล ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีระบบในการตรวจสอบที่เป็นระบบที่เปิดเผยและโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนและผู้สนใจสามารถติดตาม และเข้าใจขั้นตอนในกระบวนการตรวจสอบได้ง่าย ๆ เช่น การตรวจสอบโครงการพัฒนาท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1) ด้านการตัดสินใจ ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลทางการเมืองควรร่วมมือกันออกกฎเกณฑ์ ระเบียบ กติกาขึ้นมาเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย จัดกำลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายอาสาสมัครสาธารณสุขสู่สมัคกันหาผู้ป่วยในพื้นที่ที่มีกิจกรรมการรวมตัวกันของคนหมู่มาก สืบค้นข้อมูลและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ประสานงานนำทีมงานที่เกี่ยวข้องมาดูแลและอำนวยความสะดวกให้แก่พี่น้องประชาชน ประชุมและจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

2.2) ด้านการดำเนินงาน ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลควรเข้าใจและตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาสังคมในท้องถิ่น โดยเชื่อมโยงกับประชาชนผ่านการฟังความคิดเห็นและการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การออกแบบและดำเนินการโครงการที่มุ่งเน้นแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น

2.3) ด้านการรับผลประโยชน์ ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลควรสร้างความเสมอภาคในการให้บริการและการพัฒนาทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น โดยไม่มีการคว่ำบาตรและมีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่ทุกกลุ่มในสังคม ความยุติธรรมก็เป็นจุดสำคัญในการดำเนินงานทางการเมือง เพื่อให้การตัดสินใจและการกระทำเป็นไปตามหลักการและค่านิยมที่ถูกต้อง

2.4) ด้านการติดตามและประเมินผล ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลควรก่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงานทางการเมือง โดยเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างเปิดเผย และง่ายต่อการเข้าถึง เช่น งบการเงินทางการเมือง การดำเนินโครงการ และการปฏิบัติตามกฎหมาย การติดตามและบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานจะช่วยสร้างความโปร่งใสและนำไปสู่การควบคุมงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ด้านการตัดสินใจ ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ความพึงพอใจ ยินดี และเสียสละของผู้นำทางการเมือง

3.2) ด้านการดำเนินงาน ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพของนักการเมืองท้องถิ่นทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพในพื้นที่ต่าง ๆ

3.3) ด้านการรับผลประโยชน์ ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การพิจารณาถึงความสมเหตุสมผลในการรับผลประโยชน์ผู้นำทางการเมืองในสถานการณ์วิกฤติ

3.4) ด้านการติดตามและประเมินผล ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง นักการเมืองท้องถิ่นควรมีการรายงานผลที่ชัดเจนและเป็นระบบเพื่อนำเสนอข้อมูลและผลการตรวจสอบให้กับประชาชน

บรรณานุกรม

ทิพาภัทร เจตจำนงดีตระกูล. (2550) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน: ศึกษาเฉพาะเขตเทศบาลนครนครปฐม”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พระมหาณรงค์ ธรรมเมธี (ศรีพันธุ์ม). (2563). “การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาวรพงศ์ กุศลชโย (มหาจันทร์). (2563). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ณัฐมน หมวกนิม. (2564). “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย”. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สรพล น้อยเขียวชาญ. (2553). “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบางกรวยจังหวัดนนทบุรี” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.

อดิศักดิ์ หวังจิตต์. (2550). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน: ศึกษากรณีชาวประมงในองค์การบริหารส่วนตำบลรัชฎา อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Yamane. Taro. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harpen and Row.